

МИНИМАЛНИ СТАНДАРТИ ЗА
СПЕЦИАЛИЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ ПО
ПСИХОДРАМА, СОЦИОМЕТРИЯ И
ГРУПОВА ТЕРАПИЯ НА БДПГТ И
ПРОЦЕДУРА ПО АКРЕДИТАЦИЯ И
МОНИТОРИНГ НА ОБУЧИТЕЛНИ
ИНТИТУТИ/ ПРОГРАМИ
Проектпредложение

Предназначено за членовете на ОС на БДПГТ
Обсъждане и гласуване на предстоящо годишно заседание на ОС на БДПГТ, 28.03.2021г.

Българското дружество по психодрама и групова терапия /БДПГТ/ е акредитираща организация за Р България на обучителни програми в областта на психодрамата, социометрията и груповата терапия към Европейската федерация на обучителните организации по психодрама (FERTO).

Българското дружество по психодрама и групова терапия /БДПГТ/ е член на:

- Европейската федерация на обучителните организации по психодрама (FERTO), член на Европейската асоциация по психотерапия /ЕАП/
- Българската асоциация по психотерапия (БАП), член на Европейската асоциация по психотерапия (ЕАП) и Национална присъждаща организация за квалификацията "психотерапевт" за Р България.

Минималните стандарти за обучение по психодрама и групова терапия са синхронизирани с обучителните стандарти на FERTO, БАП и ЕАП.

ПРЕАМБЮЛ

КЪМ

Минимални стандарти **за обучение** на БДПГТ и процедура за акредитация и мониторинг на
обучителни **институти/програми, предоставящи специализирано обучение по психодрама,**
социометрия и групова терапия.

Историческо развитие

Минималните стандарти на БДПГТ са приети за първи път през **2005** и са съобразени с
минималните стандарти на ФЕРТО и националните изисквания и контекст тогава.

С развитието на професионалната общност и практика в страната, както и на психотерапевтичната общност и практика въобще, се налага актуализирането на стандартите за обучение на БДПГТ. Този естествен вътрешен процес на общността за подобряване качеството на обучение и продължаващото развитие на професионалистите-психодраматисти е подкрепен и от сходни процеси в организациите и професионалните мрежи, чийто член е БДПГТ: БАП, ФЕРТО, ЕАР. Процесът и намерението за актуализация на стандартите присъства още в мандат 2011 – 2015г. изразени от въпросник, изпратен до всички обучителни институти, членове на ФЕПТО. Във въпросника се съдържат основно теми, свързани с начина на обучение на студентите в отделните институти и стремеж да се събере актуална информация за практиката, които да станат основа за бъдещи стандарти. През мандат 2015 – 2018г. УС на БДПГТ се обръща към Комисията по стандартите с предложение да стартира актуализация на стандартите и процедурата по акредитация на нови учебни програми. Естествено се оформя малък екип от двама: Цветелина Йосифова, като представител на КС и Елена Евстатиева, Председател на УС на БДПГТ. Първият вариант на проект за актуализация на стандартите е представен на извънредно ОС на БДПГТ през юли 2017г. След допълване на предложенията от дискусията в извънредното ОС от юли 2017г. проектът е представен за обсъждане и на кръгли маси, проведени по време на IV-та Национална конференция на БДПГТ през 2017г. и на V-та

Национална конференция, през 2019г. През 2019 г. документът е предоставен за обсъждане и на новоизбраната Комисия по стандартите за мандат 2019 - 2021г.

Основни принципи

- Актуализацията на стандартите за обучение стъпва на: първите минимални стандарти на БДПГТ; исторически установените добри практики на БДПГТ и FEPTO и публичните обсъждания на новите стандарти, описани в историческото развитие на минималните стандарти на БДПГТ.
- Отчитат се развитието на психодрамата, социометрията и груповата терапия, както и новите очаквания и изисквания към професията психотерапевт, в частност психодраматерапевт/психодрамаводител;
- Не противоречат на стандартите на FEPTO, БАП и ЕАП;
- Отчитат необходимостта от постоянно развитие на професионалистите и тяхната подкрепа в изграждането на добра и отговаряща на високи стандарти практика;
- Съответстват на разбирането за психотерапия, достъпа до обучение в професията и качеството и обхвата на обучението, приети със Страсбургската декларация от 1990г.

Предмет на минималните стандарти за обучение и процедурата по акредитация на нови обучителни програми.

Предмет на настоящите стандарти е специализираното обучение¹ в метода психодрама, социометрия и групова терапия и различните етапи, тяхното теоретично съдържание и професионална подкрепа, през които минава всеки професионалист за добиване на различните нива на правоспособност: психодрамаасистент, психодраматерапевт/психодрамаводител. Неразделна част от стандартите е и изискването за продължаващо професионално развитие след добиването на правоспособност. Процедурата за акредитация и мониторинг е част от документа за минималните стандарти на обучение, имайки предвид, че всяка нова програма следва да

¹ Общата продължителност на цялостното обучение по психотерапия в България е от 3 200 учебни часа. От тях 1 800 учебни часа са въвеждащо (пропедевтично/общообразователно) обучение в областта на психотерапията и 1 400 часа са специализирано обучение в метода психодрама, социометрия и групова терапия.

изпълнява тези стандарти. Нейното несъответствие с тях означава невъзможност за акредитация от БДПГТ до момента на отстраняване на несъответствията. Предмет на процедурата за акредитация на обучителни програми е описание на критериите за акредитиране, механизмите за мониторинг и подкрепа, оказвани от БДПГТ в процеса на акредитиране и доказване на съответствие на програмата с Минималните стандарти за обучение на БДПГТ.

МИНИМАЛНИ СТАНДАРТИ ЗА ОБУЧЕНИЕ И ПРОЦЕДУРА ЗА АКРЕДИТАЦИЯ НА ОБУЧИТЕЛНИ ИНСТИТУТИ/ПРОГРАМИ

I. Минимални стандарти за обучение в психодрама, социометрия и групова терапия, признати от БДПГТ

1. Обучение

1.1. Предмет на обучението

Специализираното обучение по психодрама се отнася до философията, методите и практиката на психодрамата, социометрията и груповата психотерапия, разработени от д-р Дж. Л. Морено и последващото развитие на метода и психодраматичната практика и психодраматичната психотерапевтична практика.

1.2. Цел на обучението

Целта и задачите на цялостното обучение са развитието на професионална компетентност на всеки обучаващ се като психодраматист - терапевт или водещ, способен да прилага и развива самостоятелно своята практика в границите на своята компетентност и поле в интерес на своите клиенти, не застрашавайки тяхното психично здраве и живот.

1.3. Принципи на обучението

- Специализираното обучение по психодрама е извънуниверситетско образование, отговарящо на развитието на компетентностния модел, поддържан от FERTO, ЕАР и БАП.
- Специализираното обучение по психодрама има своя логика, съдържание, минимална продължителност, последователност и етапи. Всеки етап дава различна правоспособност на психодраматистите.
- Специализираното обучение по психодрама, социометрия и групова терапия в България се осъществява от акредитирани обучителни организации/ програми от БДПГТ или FERTO при спазването на минималните национални стандарти за обучение.
- Прави се разлика между психодраматерапевт и психодрамаводител. В зависимост от правоспособността, която ще защитават, към кандидатите има различни изисквания за теоретична подготовка и компетентност, които се очаква да покрият в хода на обучението си.

(Обучението по психодрама и групова психотерапия в България може да се осъществява от граждански дружества по ЗЗД на обучители с акредитирана от БДПГТ програма и при спазването на всяка част от минималния стандарт за обучение и добра практика.?)

1.4 Достъп до специализирано обучение по психодрама.

14.1 Достъп до обучението е възможен на основата на различни предварителни квалификации преди всичко по хуманитарни и социални науки².

1.4.2 Кандидатите за специализирано обучение в психодрама, социометрия и групова терапия следва да са навършили 22-годишна възраст, да са преминали група за личен опит/терапия с метода психодрама; да са завършили университетско образование - минимум бакалавърска степен.

1.5. Минимална процедура за прием в обучение

² Виж Страсбургската декларация, 1990

- попълване на формуляр за кандидатстване / заявка за обучение; участие във въвеждащ семинар в метода и интервю.³
- Представяне на документ за предходно образование и познания в следните области: психология на развитието, психология на личността, психично здраве и психопатология, методи на психотерапия и социални системи⁴.

1.6. Основни елементи в обучението.

Основните елементи на специализираното обучение по психодрама включва: личен опит / терапия, теоретична подготовка, практика под супервизия и стаж⁵ в институция за психично здраве или еквивалентен професионален опит, включващ опит с психосоциални кризи и взаимодействие с други специалисти в областта на душевното здраве.

Целта на всеки един елемент е да допринесе за висока професионална подготовка за развитие на практика, водена с високи компетентности на психодраматистите, съобразно изискванията на правоспособността, която добиват: психодраматерапевт⁶ или психодрамаводец.

1.6.1 Личен опит в психодрамата

Личният опит е неразделна част от всеки един етап на обучението. Той цели по-диференцирано познание за себе си, себerefлексия, развиване на умения за конструктивно справяне със своите вътрешни конфликти и с критични житейски ситуации. В отделните етапи от обучението, кандидатът постепенно преминава от ролята на клиент / пациент в различни професионални роли: ко-водец/ко-терапевт, водещ/терапевт, супервизиран.

1.6.2. Теоретична подготовка⁷

³ Виж стандарти ФЕПТО

⁴ Изброените области са описани в стандартите на ФЕПТО.

⁵ Специфично изискване към кандидати за степента психодрама терапевт. (съобразно стандартите на БАП)

⁶ За повече информация виж „Ключови компетентности на психотерапевта, практикуващ в Европа“ <http://www.psychotherapy-bg.org/core-competencies-bg/>

⁷ Съобразно стандартите на БАП общата продължителност на обучението по психотерапия е 3200 учебни часа, от които:

Теоретичната подготовка на психодраматистите присъства във всяко едно ниво на обучението. Минимални изисквания за тематичен обхват на теоретичната подготовка по психодрама, социометрия и групова терапия включват:

- Задълбочено разбиране и познаване на психодрамата, социометрията и груповата терапия: важни теоретични концепти от наследството на J. L. Moreno; основни елементи на психодрамата; основни техники и процедури на психодрамата; основни фази на психодрамата; терапевтични фактори в психодрамата; междуличностни процеси; социометрия и социодрама;
- Задълбочено познание на новите тенденции в развитието на индивидуалното и групово прилагане на психодрама и социометрия;
- Базисно познание за методи на описание и изследване на собствената психотерапевтичната / психодраматична практика и базисно познание за прилагането на научни инструменти за изследване, участие и инициране на научни изследвания в областта;
- Приложение на психодрамата, социометрията и груповата терапия в различни контексти: клиничен, институционален, организационен, социален;
- Приложение на психодрамата в индивидуална терапия и индивидуално консултиране;
- Приложение на психодрамата при клиенти/ пациенти с различна проблематика;
- Психодрама и другите модалности;
- Етични правила и норми на професията;
- Други специфични особености за практиката на психодраматерапевт и психодрамаводител.

1.6.3. Практика под супервизия.

-
- 1800 учебни часа общообразователни, в рамките на университетско образование по психология, психиатрия или съответни на тях университетски програми или специализирано образование по психотерапия (не по-малко от 3 години)
 - 1400 учебни часа специализирана част на обучение в метода (не по-малко от 4 години)

В процеса на обучение стартира и практиката на обучаващите се, която протича задължително под супервизия, която се разглежда като:

- **Образователна супервизия**, като част от обучението, целящо развитието на професионалните компетенции. Служи за интегриране на знанията, уменията и ценностите/нагласите, които обучаващите са придобили по време на професионалното си обучение. Фокусът е върху изучаването на специфични методи, умения или подходи. Супервизорът следва да е опитен практикуващ⁸. Прилага се и в двете обучителни нива, но по-широко в първо ниво: психодрамаасистент (консултант). Провежда се от учителите или други супервизори с компетентност да заемат тази роля и одобрени от обучителната програма/институт или от БДПГТ и FERTO
- **Супервизия на практиката с клиенти**⁹ – Фокусът е върху клиентите на супервизираните и работата с тях. Прилага се основно във второ ниво на обучение – за психодраматерапевт/психодрамаводител. Провежда се от супервизори с компетентност да заемат тази роля, различни от учителите и одобрени от обучителната програма / институт или от БДПГТ. Общата продължителност на супервизията на практиката на обучаващите се следва да е поне 2 години¹⁰,

1.6.4. **Стаж**¹¹ в институция за психично здраве или еквивалентен професионален опит, включващ опит с психосоциални кризи и взаимодействие с други специалисти в областта на душевното здраве.

1.7. Етапи и степени на обучение

1.7.1. **Собствен опит и терапия (често наричан „Нулево ниво“)** чрез метода психодрама - продължителност между 1 – 1,5г. (250 академични часа). Цели по-диференцирано познание за

⁸ Виж Приложение 1 към Етичния кодекс

⁹ Супервизията на практиката с клиенти е част и от ППР на психодраматерапевта / психодрамаводител. Тук на фокус е минималната продължителност на супервизията на работата с клиенти като част от обучението на психодраматерапевта / психодрамаводител.

¹⁰ Стандарти на БАП за удостоверяване на правоспособност психотерапевт.

¹¹ Специфично изискване към кандидати за степента психодраматерапевт. (съобразно стандартите на БАП)

себе си, себерефлексия, развиване на умения за конструктивно справяне със своите вътрешни конфликти и с критични житейски ситуации. Преминава при дипломиран/сертифициран психодраматерапевт/психодрамаводец, покриващ стандартите на БДПГТ за съответната професионална правоспособност, в това число и изискването за водене на група под супервизия в първите години от своята практика. Личният опит и терапия чрез метода психодрама е необходимо условия за стартиране на специализираното обучение в метода.

1.7.2. Първо учебно ниво

1.7.2.1 Общи положения: Продължителност между 2,5 – 3 години. (600 ч.). Обучаващите се задълбочават своето развитие по посока на автономност и лична зрялост. Започват да овладяват основните инструменти и елементи на психодраматичната работа. Обучението се води от психодрамаобучител/и, отговарящи на изискванията за тази роля.¹² Успешно завършилите нивото получават диплома за Психодрамаасистент (Психодрамаконсултант), която им позволява да използват инструментите на психодрамата в рамките на тяхната професионална компетентност под супервизията на квалифициран психодраматист.

1.7.2.2. Компетенции при завършването на първо ниво

Знания: 1) основи на теорията на психодрамата; 2) теоретични основи на груповата психотерапия; групов процес; 3) структура на психодраматичната сесия; терапевтични фактори на психодрамата;

Умения:

- 1) в качеството на групов член - влизане в ролята на помощен Аз, протагонист, дубльор, поемане на роля в групова игра, даване на обратна връзка и споделяне.
- 2) в качеството на водещ – разбиране, следване и катализиране на груповия процес чрез адекватен подбор на съответните техники, поставяне на сцена, водене на протагонист - центрирана игра с използване на монолог, дублиране, огледало, хор.

Нагласи и качества:

1. себеразбиране; 2. разбиране на другите и емпатия; 3. вербализиране на емоции; 4. позитивна оценка; 5. спонтанност;

¹² Виж т.1.8.1, подточка 1.8.1.1

1.7.3 Второ обучително ниво.

1.7.3.1. **Общи положения.** Продължителност 2,5-3 години (600 ч.). На това ниво теоретичните и практически познания на обучаваните биват доразвити чрез специализирани психодраматични семинари, придружени от систематична супервизия на тяхната индивидуална или групова практика. Обучението преминава при старши обучител/и, отговарящи на изискванията за тази роля.¹³ Обучението приключва с придобиване на диплома за Психодраматерапевт или Психодрамаводител, в зависимост от професионалното поле на обучаващия се и в съответствие със задължителните изисквания за познания в областта на психопатологията, както и минималния клиничен опит в случай, че обучаващият се работи в областта на психотерапията.

1.7.3.2 Компетенции при завършването на второ ниво

Знание: Задълбочено познаване на психодраматичната теория и практика: групова и индивидуална. Знания, свързани с оценка, договаряне и планиране на практиката с клиенти: в група или с индивидуално; Групов процес; отваряне и затваряне на случай, норми и граници на професията психотерапевт, в частност психодраматерапевт / психодрамаводител.

Умения за: водене на психодраматична група; умения свързани с оценка, договаряне и планиране на практиката в група или с индивидуален случай; умения за анализ и стимулиране на групов процес; умения за описване и изследване на собствената практика.

Умения за водене на индивидуален случай чрез монодрама. Оценка и планиране на работата, умения за договаряне, планиране, провеждане и затваряне на терапевтичен / консултативен процес.

Нагласи и качества: В края на обучението си, психодраматерапевтът / психодрамаводителният следва да показва лична, социална и професионална зрялост и посветеност на работата, съгласно професионалните и етични норми.

¹³ Виж т.1.8.1, подточка 1.8.1.2

БДПГТ споделя и препоръчва на организациите / програмите, провеждащи специализирано обучение по психодрама, социометрия и групова терапия в България хармонизиране на учебните програми с приетите и публикувани от ЕАП през 2013г. ключови професионални компетенции¹⁴.

1.7.4 Количествена рамка на процеса на обучение по основни елементи и часове.

КОЛИЧЕСТВЕНИ СТАНДАРТИ за психодрама-обучение	Компоненти на обучението	Часове (x 45 мин.)
ГРУПА ЗА СОБСТВЕН ОПИТ		
	Собствен опит	+ 250
	– Общо часове в група за собствен опит	= 250
I НИВО НА ОБУЧЕНИЕ (психодрама асистент / консултант)		
	Теория и техники	+ 200
	Собствен опит	+ 250
	Водене в рамките на групата за напреднали	+ 150
	– Общо часове в I ниво на обучение	= 600
II НИВО НА ОБУЧЕНИЕ (психодрама водещ / терапевт)		
	Теория и техники (специализирани семинари на гостуващи обучители)	+ 200
	Собствен опит	+ 100
	Водене в рамките на групата за напреднали	+ 150
	Супервизия на практиката	+ 150
	– Общо часове във II ниво на обучение	= 600
ОБЩО (0 + I + II)		= 1450

Разпределение на часовете по компоненти:

¹⁴ „Професионални компетентности на психотерапевта, който практикува в Европа“
<http://www.psychotherapy-bg.org/core-competencies-bg/>

Теория и техники	+ 400
Собствен опит	+ 600
Тренинг за водене в рамките на група за напреднали	+ 300
Супервизия на практиката	+ 150
ОБЩО	1450

1.8. Участници в обучителния процес. В процеса на обучение участват освен обучаващите се кандидати за психодраматерапевти / психодрамаводители още: психодрамаобучители, старши обучители, супервизори и изпитващи, всеки един, притежаващ професионална компетентност да заема съответната роля и изпълнява свързаните с нея задачи в обучителния процес.

БДПГТ отстоява и спазва етичните принципи в обучението на психодраматисти и специално препоръчва ясно разделение на ролите в процеса на обучение.

1.8.1 Обучители

1.8.1.1. Обучители в първо ниво на обучение за придобиване на степен „психодрама – асистент (консултант)“– Обучителят / обучителите трябва да са дипломирани от акредитиран член на БДПГТ или FEPTO или друга организация, призната от FEPTO, с минимум 2 години опит след завършване на курса, с текущ договор с обучаващата организация¹⁵.

Компетентности на учителя:

– сертифициран психодраматист с опит в собствената си област на приложение в Psychodrama / Sociodrama, който отговаря за педагогическия процес на обучение с дълбоки познания за етичните и юридически задължения на обучаващите и обучаваните;

– Професионален специалист в разработването и/или предоставянето на програма за обучение в организация за обучение или друга институция за обучение по консултиране, психотерапия, терапия, психично здраве, обучение, развитие на организацията, обучение, образование, социални и здравни или свързани полета и области;

¹⁵ Поканените обучители не се считат за обучители на организацията за обучение. Извадка от Приложение 1 към ЕК.

– Познаване на минималните стандарти на БДПГТ и FERTO и другите изисквания на федерацията и БДПГТ.

Освен при водещия обучението, допълнителна теоретична подготовка, свързана с изискванията на обучението, може да се преминава и при други обучители, водещи съответни теоретични семинари в съответствие с одобрената от обучителния институт програма.

1.8.1.2. Обучители във второ ниво на обучение за придобиване на степен психодраматерапевт / психодрамаведещ са старши обучители

Старши обучители могат да бъдат завършили акредитиран член на БДПГТ или FERTO или организация, призната от FERTO, с минимум 5 години следдипломен стаж (с текущ договор с обучаващата организация). Компетентностите на старши обучител са:

– Сертифициран психодраматист с дълбок опит в своята област на приложение в Психодрама / Социодрама, отговарящ за педагогическия и научен процес на обучение с дълбоки познания за етичните и юридическите задължения на обучаващите и обучаваните;

– Професионалист, способен да планира програма за обучение, включително супервизия на обучаемите, провеждане на уроци, маркетинг на курса и подпомагане на обучаваните да развиват професионални възможности и интегрирането им в педагогическите и научните дейности;

– професионален специалист в разработването и/или предоставянето на програма за обучение в организация за обучение или друга учебна институция по консултиране, психотерапия, терапия, психично здраве, обучение, развитие на организацията, обучение, образование, социални и здравни или свързани полета и области;

– Познаване на развиващи се критерии за избор на кандидати за дипломна квалификация и процедури за интервюиране и избор на подходящи стажанти;

– Познаване на минималните стандарти за обучение на БДПГТ, FERTO и другите изисквания на БДПГТ и организациите, в които е член дружеството: БАП, FERTO. (Извадката е от приложение 1, текстът в червено е допълнително добавен и е предложение за промяна на тази част в Приложение 1).

Освен при водещия обучението старши учител, допълнителна теоретична подготовка, свързана с изискванията на обучението, може да се преминава и при други учители, водещи съответни теоретични семинари, съобразени с подготовката на тази степен и с одобрената от учителния институт програма.

1.8.2. Изпитващи.

При завършване на всяко едно от учителните нива се формира комисия от изпитващи. В нея, освен учителите на кандидата, участват независими изпитващи, чиято професионална практика и подготовка отговаря на компетенциите най-малко на учители.

- Независим изпитващ за ниво асистент е изпитващ, член на института / програмата, в която се обучава кандидата, но различен от учителите, отговорни за неговата подготовка.
- Независим изпитващ за ниво психодрама терапевт / водещ е изпитващ, член на друг учителен институт или БДПГТ¹⁶.

1.8.3. Супервизори са практикуващи в различни сфери и полета на дейност, индивидуално и групово, с правоспособност да обучават, подпомагат, проследяват и напътстват.

1.8.3.1. Супервизори в учителната супервизия: учители, супервизиращи работата на кандидата в процеса на обучение, при стриктно спазване на ЕК, Част III, т.2

1.8.3.2. Супервизори на практиката на кандидата не са заети с прякото обучение на кандидата. Кандидатът има право да избере супервизиращ го старши колега и извън рамките на учителния институт.

¹⁶ Добрата национална и европейска практика за поддържане на добър стандарт на обучение изисква независимите изпитващи за второ ниво да са представители на друга учителна организация, акредитирана от БДПГТ или FEPTO или член на комисия по стандартите на БДПГТ или УС на БДПГТ.

Супервизорите на обучаващите се психодраматисти трябва да изяснят своята отговорност пред своите супервизирани и пред техните обучителни институти. Ръководителят на института, обучителите и обучаващите се трябва да се споразумеят предварително за договореностите помежду си, в това число за времето на плащане, мястото и часовете на срещите, очакванията и програмата. Виж Част III, т.2. от ЕК на БДПГТ.

1.9. Изпитна процедура

Всяко от нивата на специализираното обучение по психодрама, социометрия и групова терапия завършва с изпит, а успешното му преминаване се удостоверява с диплома. Оценяването на обучаващия се преди дипломиране включва оценяване на неговата практика (в съответствие с обучителното ниво), теоретична подготовка и личностна и професионална зрялост.

1.9.1. Изпитната процедура за нивото психодрама-асистент (консултант), включва:

- 1) Полагане на практически изпит, в който участва най-малко един независим изпитващ от друг обучителен екип на обучителния институт или БДПГТ.
- 2) Протоколи от обучителни сесии и процес анализ. Удостоверяването на практическа правоспособност, освен горното, изисква кандидатът да има завършено университетско образование – бакалавърска степен;

1.9.2. Изпитната процедура за ниво психодрама терапевт / психодрама водещ, включва:

- 1) Полагане на практически изпит
- 2) Писмена теза, свързана с практиката на кандидата, включваща и изследователска част¹⁷. За удостоверяването на правоспособност, освен горното, се изисква кандидатът да има магистърска степен¹⁸ или еквивалентно на нея университетско образование.

1.10. Квалификация и правоспособност

¹⁷ Съобразно последните предложения за изменения на обучителните стандарти на FEPTO, приети на ГОС през 2020г.

¹⁸ Виж „Професионални компетентности на психотерапевта, който практикува в Европа“, Предисловие.

След преминаването през специализирано обучение, в зависимост от покритите критерии и компетенции на обучаемия или етапът, на който се намира в своето обучение, се добиват следните степени:

- 1) Психодраматерапевт - има квалификация и право да прилага самостоятелно психодрамата като групов и/или индивидуален терапевтичен метод. Познава и може да прилага професията, съобразно етичните норми на БДПГТ; развива отговорно практиката си, съобразно професионалните изисквания и в срещи с колеги, регулярна супервизия и /или други форми на обмен и професионално развитие;
- 2) Психодрамаводец - има квалификация и право да прилага самостоятелно психодрамата като групов и/или индивидуален метод за личностно развитие, разширяване на социалната компетентност в контекста на педагогическата, психосоциалната и организационна работа.
- 3) Психодрамаасистент - има квалификация и право да прилага психодрамата и участва в терапевтичен или консултативен процес, съвместно с психодрамаводец или психодраматерапевт,

II. ПРОДЪЛЖАВАЩО ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

1. Общи положения.

Всеки психодраматист, член на БДПГТ, следва да осъществява активности, насочени пряко към неговото продължаващо обучение като психодраматист, минимум 50 часа годишно или 250 часа за 5 години¹⁹. За психодрамаасистенти, които са в процес на обучение за степен психодраматерапевт / психодрамаводец се възприема, че покриват по подразбиране това изискване. За всички останали психодраматисти, практикуващи съобразно границите на професионалната си роля и правоспособност, съобразно изискванията на настоящите стандарти се възприема, че следва да имат грижа за продължаващото си професионално развитие

2. Формати на продължаващото професионално развитие

¹⁹ Съобразено с изискванията на ЕАП за ППР <http://www.psychotherapy-bg.org/cpd-bg/>

- 2.1. Повишаващи квалификацията или допълнителни професионални курсове в областта на психодрамата и нейни направления в акредитирани от БДПГТ или ФЕРТО обучителни организации/програми или други терапевтични модалности, членове на БАП или признати от ЕАП.
- 2.2. Професионална супервизия на практиката/клинична/групова работа и интервизия с колеги, членове на БДПГТ, ФЕРТО или БАП.
- 2.3. Участие в конференции/професионални събития по психодрама и психотерапия
- 2.4. Професионални дейности в областта на психодрамата и психотерапията.²⁰
- 2.5. Участие в допълнително обучение по психодрама и психотерапия като супервизор/изследовател/преподавател.
- 2.6. Личен опит/терапия в други модалности, признати от БАП или ЕАП

Препоръчително е часовете да са от различни дейности и различни видове участия в професионалния живот²¹.

III. АКРЕДИТАЦИЯ И МОНИТОРИНГ НА ОБУЧИТЕЛНИ ПРОГРАМИ/ОРГАНИЗАЦИИ, ОСЪЩЕСТВЯВАЩИ СПЕЦИАЛИЗИРАНА ОБУЧИТЕЛНА ДЕЙНОСТ ПО ПСИХОДРАМА, СОЦИОМЕТРИЯ И ГРУПОВА ТЕРАПИЯ В БЪЛГАРИЯ.

1. Основни принципи.

1.1. Акредитацията на обучителни програми, осъществяващи специализирана обучителна дейност по психодрама, социометрия и групова терапия в България се извършва в дух на добронамереност и подкрепа в развитието на обучителните програми и екипи;

²⁰ Избор за членство в Управителен съвет или Комисия и присъствие на заседания. Посочват се организацията, датите на заседанията на Управителния съвет/Комисията и брой на протоколираните часове на всяко заседание

²¹ Съобразно препоръките на ЕАП нито един от изброените по-горе формати на ППР не трябва да превишава 30% (75 часа) от общия брой необходими часове (250 часа) за период от 5 години назад.

1.2. Акредитацията и мониторингът на обучителните програми/организации целят осигуряването на висок стандарт в обучението и развитието на професионална компетентност и практика в метода „Психодрама, социометрия и групова терапия“.

1.3. Процедурата по акредитация стъпва на добрата практика на БДПГТ при представяне на нови обучителни програми и процедурата по акредитация на FEPTO, чийто член е БДПГТ;

1.4. Процедурата по акредитация се води от разбирането, че създаването на добра програма е сложен и дълъг процес, който не може да бъде изпълнен и гарантиран с еднократен акт на формално съставяне и приемане - и в този смисъл:

1.4.1 За да се подпомогне и гарантира изпълнението на минималните стандарти за специализирано обучение, при акредитиране на кандидатстващата организация / програма се осигурява консултативна подкрепа от професионалисти с опит в обучението, членове на БДПГТ и Комисията по стандартите на БДПГТ .

1.4.2 За да се подпомогне развитието на обучителната организация/програма и нейния екип в спазването на висок стандарт и изграждането на психодраматерапевти / психодрамаводители, след нейното акредитиране БДПГТ осъществява периодичен мониторинг с цел повишаване качеството на предлаганото от акредитираните програми/организации обучение.

2. Определения

2.1. Акредитирана организация/програма за специализирано обучение по психодрама, социометрия и групова терапия

Юридическо лице или гражданско дружество по ЗЗД, което осъществява специализирано обучение по психодрама, социометрия и групова терапия съобразно минималните стандарти за обучение на БДПГТ и е преминало през процес на удостоверяване на всички условия за изпълнение на тези стандарти пред БДПГТ. Преминава през мониторинг на всеки три години от своето акредитиране, за което БДПГТ издава удостоверение.

2.2. Обучителна организация / програма – кандидат

Може да бъде юридическо лице или гражданско дружество по ЗЗД, което по смисъла на явно заявления си предмет на дейност осъществява като свое занимание и специализирано обучение по психодрама, социометрия и групова терапия в продължение на поне 3 години, преди датата на кандидатстване за акредитация.

2.3. Акредитация

Процес, в който обучителна организация / програма кандидатства за удостоверяване спазването на минималните стандарти за специализирано обучение по психодрама, социометрия и групова терапия. Процесът на акредитация включва оценка на предложената програма на организацията кандидат, подпомагане при изпълнение на стандартите за качествена програма за специализирано обучение по психодрама, социометрия и групова терапия, представяне на програмата пред професионалната общност и становище за акредитация при липса на други условия, пречателни за този процес. Одобрението за акредитацията на обучителните програми от БДПГТ е безсрочно при условието за осъществяване на периодичен мониторинг. Акредитацията може да отпадне при отказ от института/програмата за осъществяване на мониторинг от страна на БДПГТ. При неодобрение за акредитация се изготвят препоръки за отстраняване на несъответствията с минималните стандарти и/или за развитие на екипа на организацията с цел постигане на критериите за акредитиране и с цел подновяване на процедурата по акредитация в бъдеще.

2.2. Мониторинг на акредитирани от БДПГТ организации

Периодично изпълняван процес от БДПГТ в партньорство с акредитираните от него обучителни организации / програми. Мониторинг се осъществява на всеки три години след първоначалното акредитиране на дадена организация. Мониторингът включва преглед на обучителната програма и изпълнявания във връзка с нея обучителен процес, както и всички нововъведения и тяхното съответствие с минималните стандарти, работа на обучителен екип и изпитни процедури, спазване на ЕК и пр. Мониторингът може да бъде осъществяван чрез: срещи между професионалисти и екипи, преглед на документи на организацията, преглед на публична информация, достъпна в сайт, социални медии.

При установяване на несъответствие, мониториращия орган отправя препоръки за тяхното отстраняване и срок, в който да бъдат отстранени.

3. Условия за акредитация

- 3.1. БДПГТ акредитира обучителни организации /програми въз основа на изпълнение на минималните стандарти за специализирано обучение по психодрама, социометрия и групова терапия на БДПГТ;
- 3.2. БДПГТ акредитира въз основа на капацитета на обучителен екип – наличие на всички необходими роли в един обучителен процес: обучители, старши обучители²², супервизори или възможности, изградена традиция и мрежа от колеги супервизори (ясно описана), за да се гарантира професионалната етика и развитие на екипа.
- 3.3. Доказателства за последователност, задълбоченост и традиция в развитието на обучителната практика на кандидата, като например: списък на завършили студенти в двете обучителни нива: психодрамаасистент и психодраматерапевт.
- 3.4. Доказателства за добро име и практика сред професионалната колегия и членовете на БДПГТ.

4. Органи по акредитиране на организации/програми, предоставящи специализирано обучение по психодрама, социометрия и групова терапия:

- 4.1. **Комисия по стандартите на БДПГТ**, чиято задача е да подпомогне процеса по акредитация като:
 - 4.1.1 Излъчи трима свои представители, наричани в процеса на акредитация „консултанти/ментори на кандидата“, които нямат свързаност и/или зависимост с него, която да бъде предпоставка за етични предизвикателства в хода на процеса и отговарят на определението за консултант/ментор;
 - 4.1.2 Предостави на кандидата решение за стартиране на процедура, в това число и имената на избраните консултанти;

²² Гост-обучителите не се включват

- 4.1.3 Предоставя цялата информация за процедурата и необходимата документация, както и срокове за осъществяването на процеса по акредитация.
- 4.1.4 Разглежда и съставя становище за акредитация при изпълнение на всички стъпки от стартиралата процедура по кандидатстване за акредитация;
- 4.1.5 Информира УС на БДПГТ за хода на процеса по акредитация.

4.2 УС на БДПГТ, чиято задача е да:

- 4.2.1 Осигури възможност на кандидата за представяне на програмата и организацията на обучение пред членовете на ОС на БДПГТ и професионалната общност по време на национални конференции, общи събрания и др.;
- 4.2.2 На база на изготвеното становище на комисията по стандартите на БДПГТ да вземе решение за акредитация или не.

5. Основни роли и задачи в процеса по акредитация и мониторинг

5.1 Обучителна организация / програма – кандидат

- 5.1.1 Приема и следва минималните стандарти за обучение на БДПГТ, ЕК на БДПГТ и процедурата по акредитация;
- 5.1.2 Предоставя необходимата информация, за да бъде възможно осъществяването на процеса по акредитация.
- 5.1.3 Партнира си с консултант/ментор по изясняване на всякакви въпроси свързани с програмата на обучение, процеса на обучение и тяхното оптимизиране и представяне пред КС на БДПГТ

5.2 Консултант/ментор на кандидата за акредитация

- 5.2.1 Член на Комисията по стандартите, излъчен от нея, за да подпомага кандидата в изпълнението на предвидените дейности в процеса на акредитация. Консултантът/менторът следва да е най-малко учител, с добро име сред колегите и практика, представяна редовно в професионални форуми. Консултантът/менторът следва да познава минималните стандарти за специализирано обучение по

психодрама, социометрия и групова терапия на БДПГТ, ЕК на БДПГТ, Процедурата по акредитация и мониторинг на БДПГТ. Консултантът/менторът на кандидата следва да няма обвързаност и/или никакви зависимости с кандидата. За всяка програма/организация-кандидат се избират различни консултанти/ментори от КС сред нейните членове. При невъзможност комисията да излъчи от своя състав консултант/ментор, отговарящ на необходимите условия, тя може аргументирано да предложи за тази роля обучители, психодраматерапевти/психодрамаводители, членове на ОС на БДПГТ, отговарящи на определението за консултант/ментор на учебния институт/програма-кандидат.

- 5.2.2 Консултантите/менторите на кандидата периодично и задълбочено информират и представят пред КС хода на попълване на документи и условия за акредитация;
- 5.2.3 Консултантите/менторите на кандидата изготвят обобщен преглед и доклад, който да послужи на КС за изготвяне на нейното становище.
- 5.2.4 Консултантът/менторът не получават възнаграждение за своята дейност;

6. Процедура по акредитация на учебен институт/програма за специализирано обучение по психодрама, социометрия и групова терапия.

5.1. Инициране на процедура по акредитация.

5.1.1. Организацията/програмата-кандидат за акредитация попълва формуляр до УС на БДПГТ, в който следва да опише предмета си на дейност, назове и удостовери юридическата регистрация или форма на сдружаване на обучителите психодраматисти, органите/формите на управление и начините за вземане на решения, представляващите и управляващия/ите го.

5.2. **Стартиране на процедура.** Процедурата стартира след разглеждане на подадените данни на кандидата от КС и връчването на решение за старт на процедура заедно с посочен избор на консултанти на института/програмата-кандидат и график на дейностите по акредитиране.

5.3. Дейности по акредитация.

Всяка една от дейностите от т.5.3.1 до т.5.3.13, включително се извършва от института/програмата-кандидат с подкрепата и съдействието на определените от Комисия по стандартите на БДПГТ консултанти, нейни членове.

- 5.3.1. Представяне на програмата на института/програмата-кандидат пред КС – включва описание на програмата по елементи на обучение, съдържание, часове, съобразени с минималните стандарти за обучение на БДПГТ;
- 5.3.2. Описва подробно **текущата си дейност** – в момента на кандидатстване и (поне) за последните три години; включително колко и какви групи (терапевтични, обучителни, други) има; в какъв формат са – седмични, месечни, друго; колко са участниците във всяка от тях; с каква честота се случват срещите им.
- 5.3.3. Института/програмата – кандидат е задължен да **опише всички дипломирани на всички нива и в цялото им друго разнообразие**, ако съществува - от момента на създаването си до момента на кандидатстването за акредитиране.
- 5.3.4. Предоставяне на препоръки от два обучителни института/програми, акредитирани от БДПГТ или FERTO, които познават обучителите, обучителния процес и неговото съдържание, имат лично впечатление от атмосферата и обучителните традиции в него и биха гарантирали за тях; и които в препоръките си описват тези свои впечатления и мнение. Останалите лицензирани обучителни институти, извън препоръчващите, имат право и възможност да изразят мнението си за института/програмата-кандидат пред КС писмено. Всички постъпили мнения стават част от съдържанието на доклада на КС във връзка с акредитацията на кандидата.
- 5.3.5. Представяне на обучителите, старши обучителите, супервизорите, членове на екипа на института/програмата-кандидат за акредитация;
- 5.3.6. Института/програмата-кандидат е задължен да представи **копия от поне 5 дипломи** на вече дипломирани студенти на ниво психодраматерапевт/психодрамаводител.
- 5.3.7. Прилагат се **подробни биографии на представените дипломирани учениците**, вкл. областите и начините, по които прилагат метода на психодрамата, социометрията и груповата терапия в практиката си.

- 5.3.8. Представяне на списък със завършилите програмата на института/програмата-кандидат психодрама асистенти и психодраматерапевти/психодрамаводители;
- 5.3.9. Представят се **подробен списък на литературата**, която ИК препоръчва на обучаващите се.
- 5.3.10. Задължително изискване е в екипа от обучители на ИК да има **поне двама дипломирани обучители (психодраматерапевти)**, които не са във връзка на зависимост/подчиненост помежду си. Представят се копия от дипломите на всеки от посочените.
- 5.3.11. Представя се **списък на публикациите** на основните обучители на И/П-К в **областта на психодрамата, социометрията и груповата терапия.**
- 5.3.12. Посочва се **система за супервизия/интервизия, както и имената на супервизора/ите** на института/програмата кандидат и дейностите му.
- 5.3.13. Ако института/програмата кандидат няма изработен свой етичен кодекс, се изисква потвърждение на съгласието и приемането на етичния кодекс на БДПГТ.
- 5.3.14. Представяне на програмата на института/програмата-кандидат пред ОС на БДПГТ и професионалната общност в конференция или в заседание на ОС на БДПГТ
- 5.3.15. Изготвяне на становище на КС за акредитиране или не на института/програмата-кандидат за акредитация;
- 5.3.16. Вземане на решение от УС на БДПГТ въз основа на изготвеното становище за акредитация.

5.4. Срокове

Процедурата по акредитиране продължава минимум 1 година и не повече от 2 години от момента на стартиране до момента на гласуване от УС на БДПГТ за акредитиране или отказ за акредитиране.

- 5.4.1.** След получаване на заявката за акредитация, УС на БДПГТ следва да я предаде за разглеждане, в 14 дневен срок на Комисия по стандартите на БДПГТ.

- 5.4.2.** Комисия по стандартите следва да разгледа, изготви график, избере консултанти/ментори на кандидата в процеса по акредитация, не по-късно от 30 дни, след получаване на заявката.
- 5.4.3.** Всички действия за изпълнение по процеса на акредитация, описани в т.5.3 до 5.3.13 включително, следва да бъдат осъществени в координация между кандидата и консултантите и КС в срок до 1 година. При невъзможност за спазване на срока по вина на кандидата се допуска отсрочка - не повече от 6 месеца, така че да е възможно в рамките на 2 години да завърши цялата процедура.
- 5.4.4.** При възникване на извънредни обстоятелства и невъзможност за изпълнение на цялата процедура в рамките на 2 години, но не по вина на кандидата, становище за акредитация се издава след осигуряване на възможност от страна на УС на БДПГТ и КС за изпълнение на цялата процедура.
- 5.4.5.** При липса на данни за извънредни обстоятелства и неизпълнение в срок на процедурата по вина на кандидата се изготвя становище за акредитация на база на получените данни и събрана информация.

6. Процедура за мониторинг

- 6.1.** Осъществява се на всеки три години след получаване на одобрение за акредитация
- 6.2.** Инициира се от КС на БДПГТ и се провежда със съгласието на акредитирания институт/програма
- 6.3.** Осъществява се в дух на партньорство и разбирателство.
- 6.4.** Осъществява се от членовете на комисията по стандартите на БДПГТ, различни от консултантите/ментори, участвали в процедурата по акредитация на института/програмата, но отговарящи на същите условия зададени в определението за „консултант/ментор“;
- 6.5.** Мониторингът се осъществява чрез:
- 6.5.1.** Най-общ преглед на документацията и процеса на обучение (запазване на рамката или наложили се изменения), описан в т.5.3., както и всички нововъведения с цел развитие;

- 6.5.2. Включва разговори и обсъждания с обучителния екип на организацията/програмата и студенти и бивши студенти на програмата;
- 6.5.3. Преглед на изпитни процедури и протоколи и процедури за супервизия в института/програмата;
- 6.5.4. Обсъждане на етични и професионални норми следвани в традицията на програмата / организацията и тяхното съответствие с приетите добри практики и стандарти на БДПГТ, ЕК.
- 6.6. Мониторингът не може да продължи повече от 3 месеца;
- 6.7. Процедурата и осъществяваните дейности по мониторинг се осъществява от излъчените консултанти, които представят резултата пред КС.
- 6.8. Завършва със становище и препоръки (при необходимост) от КС на БДПГТ, което се връчва на института/програмата с копие до УС на БДПГТ

7. Дължими такси за процедура по акредитация и мониторинг

- 7.1. Кандидатът за акредитиране на програма за специализирано обучение по психодрама, социометри и групова терапия, заплаща еднократно, 50 % от минималната работна заплата за страната, в срок от 14 дни, след подаване на своята заявка за акредитация, по сметка на БДПГТ, обявена на сайта на дружеството. Таксата покрива разходи на БДПГТ, възникващи в хода на процеса по акредитация и е невъзвръщаема, независимо от крайния резултат по акредитацията.
- 7.2. За своята дейност по акредитация, консултантите/ментори не получават възнаграждение.
- 7.3. Процедурата по мониторинг, инициирана от БДПГТ със съгласието на обучителната организация/програма, е с такса в размер на 20% от минималната работна заплата за страната и стартира след нейното заплащане по банкова сметка на БДПГТ, публикувана на сайта на организацията.
- 7.4. За своята дейност консултантите, осъществяващи мониторинг не получават възнаграждение.

8. Процедура за жалби и решаване на спорове

- 8.1. При възникване на спорове по време на процедура по акредитация или процедура по мониторинг се спазват всички етични правила, действия се в дух на разбирателство и изясняване на ситуацията.
- 8.2. В разрешаването на спора се действия съобразно Устава на БДПГТ, ЕК на БДПГТ, Минималните стандарти за обучение и акредитация на обучителни програми..
- 8.3. При възникване на спорове по време на процедура по акредитация или процедура по мониторинг, всяка една от участващите страни може да подаде жалба до УС на БДПГТ, който по свое усмотрение, вземайки предвид изложеното, да я насочи към Етичната комисия на БДПГТ или Комисия по стандартите или и двете за разглеждане и изготвяне на становище.
- 8.4. Ако УС на БДПГТ е замесен и е страна по спора, всяка една от засегнатите страни може да подаде жалба до Етичната комисия на БДПГТ за разглеждане и изготвяне на становище.